

Trüptaas (S,P-Trypt)

Immuunanalüüsi osakond

Numrakkudel on võtmeroll allergilise reaktsiooni tekkes ja nende arv suureneb allergilise põletiku puhul. Nuurrakkude aktiveerimisel vabanevad neist mitmed mediaatorid (trüptaas, histamiin jt), mis põhjustavad allergilise haiguse erinevate sümptomite, sealhulgas anafülaksia kujunemist. Nuurrakkude aktivatsiooni võivad esile kutsuda ravimid, putukamürgid, toit, füüsilised tegurid, stress, immunoloogilised tegurid (nii IgE-vahendatud kui IgE-st sõltumatud). Trüptaasi sisaldus püsib peale anafülaktilist reaktsiooni maksimaalsena 3–6 tundi, seejärel normaliseerub järk-järgult 12–24 tunni jooksul (sõltuvalt reaktsiooni raskusastmest).

Uuritav materjal, selle võtmine, saatmine ja säilitamine

Veri tuleb võtta 15 minutit kuni kolm tundi peale arvatavat nuurrakkude aktivatsiooni, s.t anafülaktilist reaktsiooni esile kutsunud faktori toimet. Soovitatav on teha ka kordusproov 12–24 tundi hiljem, kui reaktsiooni nähud on taandunud.

Katsuti	Geeli ja hüübimisaktivaatoriga katsuti (punane kollase rõngaga või kollane kork) või geeliga LH-katsuti (roheline kollase rõngaga või heleroheleline kork)
Säilivus	Seerum/plasma toatemperatuuril kaks päeva, +4 °C seitse päeva, -20 °C pikemat aega

Analüüsi tegemise aeg: tööpäeviti

Analüüsimeetod: fluorestsents-ensüüm-immuunmeetod (FEIA)

Referentsväärtused

3 a - 67 a	< 11 µg/L
------------	-----------

Näidustused ja kliiniline tähendus

Anafülaksia diferentsiaaldiagnostika, mastotsütoos või selle kahtlus.

Trüptaasi suurenenud sisaldus seerumis viitab nuurrakkude aktivatsioonile anafülaktilise reaktsiooni käigus, kuid normaalne trüptaasi sisaldus ei välista anafülaksia olemasolu.

Lisaks võib trüptaasi kontsentratsioon olla suurenenud ka peale kokkupuudet allergeeniga, süsteemse mastotsütoosi või nuurrakkude aktivatsioonisündroomi korral.

Trüptaasi baasväärtus on igal inimesel küllaltki stabiilne. Tervetel 3–67-aastastel isikutel on trüptaasi baasväärtus keskmiselt 3,4 µg/L ja 95. protsentiili väärtus 11,0 µg/L. Süsteemse mastotsütoosiga patsientidel on trüptaasi kontsentratsioon püsivalt > 20 µg/L. Trüptaasi baasväärtus vahemikus 10–20 µg/L viitab ägeda anafülaktilise reaktsiooni ohule.

Nuurrakkude aktivatsioon kinnitub, kui delta(Δ)-trüptaas (trüptaasi tippväärtus – baasväärtus) on ≥ 20% kõrgem kui isiku baasväärtus + 2 µg/L (isegi juhul, kui anafülaktilise reaktsiooni järgne väärtus ei ületa referentspiiri).